

NOVÝ ORIENT

ABSTRAKTY

ODBOURNÝ
ČTVRTLETNÍK
ORIENTÁLNÍHO
ÚSTAVU AV ČR
ROČNÍK 72/2017

4

CENA 80 Kč

Izrael a Západ v první polovině 50. let 20. století – synergie zájmů na Blízkém východě?

JAN ZOUPLNA

Snahou předkládané studie je poukázat na komplikovanost vztahů mezi Izraelem a západními mocnostmi v první polovině 50. let 20. století. Hospodářský i strategický potenciál mladého státu byl ve svých počátcích skromný. Na straně západních mocností existovaly nejen jisté pochybnosti o povaze nového geopolitického útvaru, ale také o jeho bezprostředních zahraničně-politických prioritách. Klíčové aspekty narovnání izraelsko-arabského konfliktu, mj. otázky hranic, Jeruzaléma a palestinských uprchlíků, interpretovaly obě strany zpravidla odlišně. Přes rozdíly v přístupu jednotlivých západních mocností vůči židovskému státu vyvolávaly konkrétní kroky izraelského vedení nezářidka obdobně rozporuplné reakce. Spíše než přirozeného partnera představoval Západ v první polovině 50. let záchranný kruh, který byl jako jediný na blízku. Do momentu razantního nástupu SSSR na blízkovýchodní scénu (září 1955) byla synergie zájmů mezi Izraelem a Západem značně omezená.

Průvod šašků

MARTIN LAVIČKA

Článek analyzuje obsah propagandistického plakátu *Průvod šašků* (Qunchou tu 群丑图), který vytvořila čínská malířka Weng Rulan roku 1967. Na plakátu je vyobrazeno třicet devět osobností politického a kulturního života Číny první poloviny 60. let, které se staly prvními oběťmi Kulturní revoluce. Článek přináší detailní rozbor každé z postav, jejich atributů a pozadí jejich „hříchů“ proti Kulturní revoluci a správné stranické linii a především zasazení do historického kontextu tzv. manické fáze Kulturní revoluce. Ilustruje tak kompletní rozklad čínské společnosti v tomto specifickém období moderních dějin Číny.

斗争彭、陆、罗、杨反革命修正主义集团筹备处宣

Zapomenuté sovětsko-japonské pohraniční konflikty z let 1938–1939

JAKUB MARTINEC

Článek pojednává o sovětsko-japonských pohraničních střetech v letech 1938–1939 a zasazuje je do širšího historického kontextu vzájemných vztahů obou států. Popisuje události vedoucí k incidentům na jezeru Chasan a u Nomonhanu, jejich pozadí i dopad na mezinárodní vztahy i vnitropolitickou situaci Japonska a Sovětského svazu, obzvláště s ohledem na odlišné ponaučení, která obě strany z pohraničních konfliktů vyvodily. V případě Japonska byly důsledky neúspěchu na mandžusko-mongolském pomezí obzvláště důležité, neboť vedly k přehodnocení japonské expanzivní politiky (opuštění doktríny expanze na sever) a její nasměrování na nové cíle.

Předchůdce archy Noemovy

JIŘÍ PROSECKÝ

Článek přináší vůbec první překlad do češtiny tzv. „tabulky archy“, kterou objevil, rozluštil a roku 2014 publikoval Irving Finkel, kurátor Britského muzea. Srovnává akkadský text tabulky s paralelními texty mýtu o Atrachasisovi a babylonského eposu o Gilgamešovi a rozebírá popis Atrachasisova plavidla typu *quffa*, v níž babylonský hrdina našel záchranu před potopou.

Shanghai youxiang – (re)konstrukce tradice v lidovém náboženství na Taiwanu

JANA HEŘMANOVÁ

Spolu s politickým uvolněním dochází na Taiwanu od konce 80. let 20. století k novému rozkvětu náboženského života, zvláště v oblasti lidového náboženství. Vznikají nové chrámy a svatyně, je obnovována činnost chrámů, které překonaly nepříznivé období. Nejen politické uvolnění, ale i ekonomický růst znamená, že se zvětšuje rozsah chrámových slavností a objevují se obnovené nebo nové aktivity chrámů. Právě toto obnovování činnosti s sebou přináší řadu otázek: Jde o ožívování starých tradic, nebo spíše vytváření nových? Kdo tyto tradice (re)konstruuje, proč a na jakém základu? Jak jde dohromady obnovování či udržování tradic a současný způsob života?

Konkrétním příkladem obnovené tradice, který bude představen v příspěvku, je Shanghai youxiang (pouť po horách a moři) – je to tzv. inspekční cesta (raojing) bohyně Mazu. Tuto akci organizuje v době svátků jara chrám Fengtian v Xin'gangu poblíž města Jiayi v jižní části Taiwanu. Božstvo během této pouti navštíví oblast svého vlivu a přinese obyvatelům pozeňání a pokoj pro nastávající rok. Pouť byla jako rozsáhlá vícedenní událost obnovena teprve v roce 2009. I když se během pouti navštívená oblast v základu shoduje s historickou správní oblastí, která patřila do „jurisdikce“ chrámu Fengtian, není její celková podoba – včetně například délky a počtu dní pouti – ještě ustálená. Na nové podobě tradice se podílí správní rada chrámu, výkonný personál chrámu a také věřící. Jedná se v případě této poutě o obnovu tradice na základě vzpomínek pamětníků a historických záznamů, nebo mnohem více o vytváření tradice nové, odpovídající současným požadavkům na chrámové kultury?

Ateji in Contemporary Japanese Society

MARTIN SCHIR

Ateji, tedy zvláštní fonetické či sémantické užití čínských znaků, je aktivní součástí japonského systému písma, který má zvláštní význam především v literatuře. V současném Japonsku to však nejsou pouze autoři, kteří mohou využít tohoto unikátního způsobu zápisu k vyjádření vlastního, specifického porozumění čínským znakům, neboť tato možnost je otevřena prakticky všem. Článek popisuje fenomén *ateji* a na základě mnoha příkladů ze současného Japonska přibližuje čtenáři možnosti jeho užití.

Československo-severokorejské filmové styky do roku 1989

JAROSLAV OLŠA JR.

Spolupráce v oblasti kultury byla v dobách tzv. socialistického bloku nedílnou součástí vzájemných vztahů mezi spřátelenými zeměmi a nejinak tomu bylo i v případě kontaktů mezi Československem a Korejskou lidově demokratickou republikou. Článek sleduje vývoj vzájemné spolupráce v oblasti filmu od konce 2. světové války až po rozpad socialistické soustavy. Ukazuje, že ani tato oblast vzájemných vztahů nemohla nebyť ovlivněna zahraničně-politickými souvislostmi, kdy po intenzivní mnohostranné spolupráci v 50. letech došlo v návaznosti na sovětsko-čínskou roztržku k téměř úplnému zastavení kontaktů v oblasti filmu. Popisuje i opětovné oživení vztahů v 80. letech, kdy se dokonce dva severokorejské filmy natáčely v Československu.

